

Nota van Antwoord

Behorende bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Peilbesluit IJsselmeergebied

Datum	9 februari 2016
Status	Definitief
Classificatie:	RWS-ongeclassificeerd

Colofon

Uitgegeven door	Rijkswaterstaat Midden-Nederland
Informatie	www.rijkswaterstaat.nl
Telefoon	0800-8002
Uitgevoerd door	Project Peilbesluit IJsselmeergebied
Vastgesteld door	Ir. W.H.B. Aarnink, directeur netwerkontwikkeling
Datum	9 februari 2016
Status	Definitief
Versienummer	1.1

Inhoud

1	Inleiding—5
1.1	Nota van antwoord—5
1.2	Procedure en besluitvorming—5
1.3	Samenvatting zienswijzen—6
1.4	Leeswijzer—6
2	Voornemen—7
2.1	Zoetwatervoorziening—7
2.2	Flexibel peilbeheer—7
2.3	Operationalisering—7
3	Adviezen—9
3.1	Advies Commissie voor de m.e.r.—9
3.2	Advies Ministerie van Economische Zaken—9
3.3	Advies Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed—9
4	Zienswijzen—11
4.1	Peilbesluit algemeen—11
4.1.1	Instemming—11
4.1.2	Planhorizon—11
4.2	Winter- en zomerpeil—11
4.2.1	Winterstreefpeil—11
4.2.2	Zomerstreefpeil—13
4.3	Gerelateerde projecten in het IJsselmeergebied—13
4.3.1	Pompen in de Afsluitdijk—13
4.3.2	Houtribdijk—14
4.3.3	Markermeerdijken—14
4.3.4	Operationalisering flexibel peilbeheer—15
4.4	Participatie—15
4.5	Milieuonderzoek algemeen—16
4.5.1	Referentiesituatie—16
4.5.2	Klimaatscenario—16
4.5.3	Studiegebied—17
4.5.4	Alternatieven—17
4.5.5	Beoordelingskader—18
4.5.6	Kennisvragen ROIJ—18
4.6	Water en bodem—19
4.6.1	Waterveiligheid—19
4.6.2	Waterkwantiteit—20
4.7	Natuur—21
4.7.1	Gebieden en soorten—21
4.8	Gebruiksfuncties—22
4.8.1	Recreatie—22
4.8.2	Lokale economie—23
4.8.3	Landbouw—24
4.8.4	Wonen—25
4.8.5	Koel- en proceswater—25
4.8.6	Scheepvaart—26
4.9	Ruimtelijke kwaliteit—26
4.9.1	Landschap—26

4.9.2	Cultuurhistorie—26
4.10	Duurzaamheid—27
4.10.1	Energie—27

Bijlage A Kennisgeving—29

Bijlage B Insprekers—31

Bijlage C Advies Commissie voor de m.e.r.—35

1 Inleiding

1.1 Nota van antwoord

Op 9 september 2015 maakte Rijkswaterstaat het voorgenomen peilbesluit voor het IJsselmeergebied bekend en werd de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage gelegd. Voor u ligt de Nota van Antwoord waarin Rijkswaterstaat reactie geeft op de zienswijzen die zijn ingediend. Deze Nota van Antwoord verantwoordt op welke wijze het bevoegd gezag omgaat met de binnengekomen zienswijzen en adviezen. Het bevat samenvattingen van de zienswijzen en adviezen, het standpunt van het bevoegd gezag hierover en geeft aan op welke wijze deze worden meegenomen bij de planuitwerking.

De doorwerking van de zienswijzen en adviezen vindt direct plaats in de planuitwerking en komt tot uiting in het op te stellen milieueffectrapport en de bestuurlijke afweging die ten grondslag ligt aan het peilbesluit.

De insprekers hebben veel punten naar voren gebracht die bijdragen aan een beter effectenonderzoek. Rijkswaterstaat is de insprekers en adviseurs hier dan ook zeer erkentelijk voor.

1.2 Procedure en besluitvorming

Eind 2014 is met de vaststelling van de tussentijdse wijziging van het Nationaal Waterplan (NWP, verder te noemen: Nationaal Waterplan) de voorkeursbeslissing genomen voor een nieuw peilbesluit voor het IJsselmeergebied. Hier is in het kader van het Deltaprogramma een zorgvuldig keuzeprocess aan voorafgegaan, waarbij alternatieven zijn beoordeeld en afgewogen. In het synthesedocument van het Deltaprogramma IJsselmeergebied staan de keuzes die zijn gemaakt met de argumenten die daarbij een rol speelden en de aannames die zijn gedaan.

De minister van Infrastructuur en Milieu is het bevoegd gezag voor het peilbesluit IJsselmeergebied. De uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure is hierop van toepassing (zie tekst NRD). Om bij de vaststelling van het peilbesluit het milieu een volwaardige plaats te geven wordt een m.e.r.-procedure doorlopen. De minister heeft op 8 september 2015 het voornemen om een nieuw peilbesluit voor het IJsselmeergebied vast te stellen bekendgemaakt. (Een beknopte samenvatting vindt u in hoofdstuk 2). Tegelijkertijd is ook de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor het MER gepubliceerd en ter inzage gelegd.

De komende maanden voert Rijkswaterstaat het milieueffectonderzoek uit. Dit onderzoek richt zich op de effecten van het voorgenomen gewijzigd peilbeheer. Gezien de relatief geringe peilwijziging is de scope van dit onderzoek in eerste instantie globaal. Daar waar vervolgens significante effecten optreden, wordt dieper en meer locatiespecifiek gekeken. Zonder specifieke aanleiding zal daarom niet naar individuele lokale situaties onderzoek worden gedaan.

Eind 2016 publiceert de minister het ontwerppeilbesluit en het bijbehorende MER. Iedereen kan dan gedurende 6 weken een zienswijze indienen. Na beantwoording en verwerking van de zienswijzen volgt begin 2017 het definitieve peilbesluit. Tegen dit besluit kunnen belanghebbenden in beroep bij de rechter.

1.3 Samenvatting zienswijzen

Het voornemen om een nieuwe peilbesluit voor het IJsselmeergebied op te stellen en de NRD lag van 9 september tot en met 7 oktober 2015 ter inzage. Tegelijkertijd zijn ook de betrokken overheden om hun reactie gevraagd. Er zijn in totaal 66 zienswijzen ontvangen. De reacties zijn afkomstig van overheden (13), belangenorganisaties (9) en particulieren/bedrijven (45). Onderstaande tabel geeft een samenvatting. Daarnaast heeft Rijkswaterstaat de Commissie voor de milieueffectrapportage, de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en het Ministerie van Economische Zaken om advies gevraagd.

Achtergrond	Aantal	
<i>Overheden</i>	13	<i>waarvan</i>
– Provincies		2
– Waterschappen		5
– Gemeenten		6
<i>Maatschappelijke organisaties</i>	9	<i>waarvan</i>
– Landelijk		5
– Regionaal		4
<i>Particulieren en bedrijven</i>	44	<i>waarvan</i>
– Recreatiesector		22
– Bedrijven		3
– Omwonenden		19
Totaal	66	

Tabel 1: samenvatting zienswijzen NRD

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een korte samenvatting van het voornemen: een nieuw peilbesluit voor het IJsselmeergebied. Daarna volgt in hoofdstuk 3 een overzicht van de ontvangen adviezen. Hoofdstuk 4 bevat de zienswijzen en de beantwoording voor respectievelijk het voornemen een nieuw peilbesluit voor het IJsselmeergebied vast te stellen en de NRD. De zienswijzen zijn gerangschikt naar thema. Per thema wordt verwezen naar de zienswijzen die hierop betrekking hebben. Bijlage B bevat een lijst van insprekers, onderverdeeld in categorieën. Hier wordt per zienswijze terugverwezen naar de thema's (paragrafen) waarop deze betrekking heeft.

2 Voornemen

2.1 Zoetwatervoorziening

Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor het peilbeheer in het IJsselmeergebied. Dit wordt uitgevoerd conform het peilbesluit uit 1992. De meren van het IJsselmeergebied vervullen een belangrijke rol in zowel de afwatering als de zoetwatervoorziening van een groot deel van Nederland. Het water wordt onder andere gebruikt voor de landbouw, voor het peilbeheer en doorspoeling van regionale watersystemen en als proceswater voor de industrie. Daarnaast wordt uit het IJsselmeer drinkwater gewonnen voor ruim een miljoen mensen.

De zoetwatervoorziening vanuit het IJsselmeergebied is momenteel voldoende robuust. Alleen in extreem droge jaren kan het nodig zijn het watergebruik te beperken. Klimaatverandering kan echter leiden tot een toenemende watervraag en periodes met minder wateraanvoer naar het IJsselmeergebied. Daarnaast kunnen maatschappelijke ontwikkelingen leiden tot verandering in de waterbehoefte. Hierdoor kunnen in de nabije toekomst vaker knelpunten in de zoetwatervoorziening ontstaan. Dit speelt zich vooral af in de zomerperiode.

2.2 Flexibel peilbeheer

Om een robuuste zoetwatervoorziening te kunnen blijven garanderen is in kader van het Deltaprogramma onderzoek gedaan naar het peilbeheer op de lange termijn tot 2050. Op basis hiervan is gekozen om het vaste zomerstreefpeil van het IJsselmeer en Markermeer te vervangen door een 'flexibel peilbeheer', zodat ingespeeld kan worden op de meteorologische omstandigheden en de behoefte aan zoetwater. Hiermee kan een beschikbare buffervoorraad van 20 cm (400 miljoen m³) worden gerealiseerd. Naar verwachting is dit toereikend tot 2050. Het huidige (langjarig) gemiddelde winterpeil van het IJsselmeer verandert niet. In tabel 2 is een overzicht gegeven van de voorgenomen streefpeilen. Om het flexibel peilbeheer te kunnen invoeren is een nieuw peilbesluit nodig.

Compartiment	Streefpeil zomer	Streefpeil winter
IJsselmeer	Beweegt tussen NAP - 0,10 m en NAP -0,30 m	NAP -0,25 m
Markermeer	Beweegt tussen NAP - 0,10 m en NAP -0,30 m	NAP -0,25 m
Veluwerandmeren	NAP -0,05 m	NAP -0,25 m

Tabel 2: overzicht van voorgenomen streefpeilen

2.3 Operationalisering

Naast het nemen van het nieuw peilbesluit moet ook de uitvoering van het 'flexibel peilbeheer' worden uitgewerkt. Dit gebeurt in het project Operationalisering Flexibel Peilbeheer (OFP), maar maakt geen onderdeel uit van het project Peilbesluit IJsselmeergebied. Het peilbesluit biedt hiervoor uiteraard wel de uitgangspunten. De uitwerking bestaat vooral uit het maken van afspraken tussen de waterschappen en Rijkswaterstaat over het peilbeheer in de praktijk. Dit leidt tot nieuwe besliscriteria en procedures die worden vastgelegd in beheerprotocollen.

3 Adviezen

3.1 Advies Commissie voor de m.e.r.

Samenvatting advies

De Commissie voor de m.e.r. beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- Een samenvatting van voorgaande besluiten en prognoses van de toekomstige zoetwatervraag en de mate waarin het voornemen daarin voorziet;
- Een uitwerking van een peilverloop in de tijd dat optimaal voor de natuur is;
- De gevolgen voor de natuur (inclusief passende beoordeling), waterveiligheid, -kwantiteit en -kwaliteit en gebruiksfuncties;
- De onzekerheden in de gevolgen en hoe daar in besluitvorming mee omgegaan wordt (adaptieve strategie).

In haar advies beschrijft de Commissie vervolgens in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Het volledige advies vindt u in bijlage C.

Standpunt bevoegd gezag

Het advies van de Commissie voor de m.e.r. is zeer waardevol en wordt benut bij het opstellen van het MER. De Commissie onderschrijft grotendeels de onderzoeksopzet uit de NRD. Op enkele punten wordt om een aanvulling gevraagd. Zoals het uitwerken van een peilverloop dat optimaal is voor de natuur.

Het bevoegd gezag kan zich vinden in de suggestie van de commissie om het meest gunstige peilverloop voor de natuur mee te nemen, maar dan wel binnen de scope van de voorkeursbeslissing, zoals opgenomen in het NWP, en als hulpmiddel voor een doelmatig effectenonderzoek. In het kader van de natuuronderzoeken zal in ieder geval de meest ongunstige situaties in beeld gebracht worden. Op deze wijze ontstaat inzicht in de bandbreedte van positieve en negatieve effecten. Hierbij moet bedacht worden dat de huidige situatie het referentiekader vormt voor zowel de natuurtoets als de passende beoordeling. Dit geldt ook voor de andere functies.

3.2 Advies Ministerie van Economische Zaken

Van het Ministerie van Economische Zaken is geen formeel advies ontvangen.

3.3 Advies Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed

Van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed is geen formeel advies ontvangen.

4 Zienswijzen

4.1 Peilbesluit algemeen

4.1.1 *Instemming*

Registratienummers zienswijzen

25 / 34 / 42 / 45 / 52 / 66

Samenvatting zienswijzen

Diverse insprekers constateren dat Rijkswaterstaat de Deltabeslissing IJsselmeergebied voortvarend aanpakt en waarderen dat het gezamenlijke beoordelingskader van de waterschappen als bijlage in de NRD is opgenomen. In de MER zal inzichtelijk worden gemaakt, wat het nieuwe peilbesluit betekent voor de in deze bijlage genoemde onderwerpen.

Een inspreker geeft aan een voorstander te zijn van het flexibel peilbeheer, omdat dit bij droogte de zoetwatervoorziening van Noord Nederland kan bevorderen.

4.1.2 *Planhorizon*

Registratienummers zienswijzen

65

Samenvatting zienswijzen

Inspreker vraagt zich af of op basis van het voorgenomen peilbesluit eventueel na 2050 nog meer peilstijging kan worden toegestaan.

Standpunt bevoegd gezag

Het voorgenomen peilbesluit heeft een onbepaalde duur en geldt daarom (in juridische zin) totdat het wordt herzien. De nu voorgestelde wijzigingen in het peilregime richten zich op het verbeteren van de zoetwatervoorziening en waterafvoer tot 2050 (zichtjaar). Als het wenselijk is om na 2050 het winterpeil mee te laten stijgen met de zeespiegel dan zal het peilbesluit opnieuw worden herzien, en hier opnieuw een procedure voor worden doorlopen.

4.2 Winter- en zomerpeil

4.2.1 *Winterstreefpeil*

Registratienummers zienswijzen

12 / 25 / 41 / 42 / 45 / 52

Samenvatting zienswijzen

Diverse insprekers geven aan dat de formulering van het winterstreefpeil onduidelijk is. Zo wordt gevraagd waarom NAP-0,25 m het voorgenomen streefpeil is in plaats van het huidige NAP-0,40 m. Het is vervolgens ook niet helder waarop dan wordt gestuurd.

Daarnaast signaleren de insprekers dat een streefpeil van NAP-0,25 m voor het Markermeer niet voldoet aan het uitgangspunt dat het huidige winterpeil gehandhaafd blijft, omdat het huidige gemiddelde peil NAP-0,33 m bedraagt en dus hiervan afwijkt.

Een inspreker geeft aan belang te hebben bij een lager winterstreefpeil en vraagt of ooit het uitbaggeren van de vaargeulen en sluizen en het versterken van dijken onderzocht is als alternatief voor het minimum streefpeil van NAP-0,40 meter.

Een inspreker merkt op dat in figuur 6 op pagina 17 van de NRD de groene lijn in de winterperiode op NAP-0,40 m is ingetekend, in plaats van NAP-0,25 m (het nieuwe streefpeil). Daarnaast constateert de inspreker dat in de factsheet gesproken wordt over nieuwe gemiddelde peilen, in plaats van nieuwe streefpeilen.

Standpunt bevoegd gezag

Het peilbesluit wordt opgesteld conform de uitgangspunten en randvoorwaarden uit de tussentijdse wijziging van het Nationaal Waterplan (2014). Voor de winterperiode is in het NWP ervoor gekozen het gemiddeld winterpeil in het IJsselmeer tot 2050 niet mee te laten stijgen met de zeespiegel. Het peil in het Markermeer - IJmeer en het peil in de Zuidelijke Randmeren blijven gekoppeld aan het peil in het IJsselmeer. Het (toekomstig) peil wordt beheerd door een combinatie van spuien en pompen volgens het principe: spuien als het kan, pompen als het moet.

Het (langjarig) gemiddeld winterpeil van het IJsselmeer is NAP -0,25 m, hieraan is de term winterstreefpeil is gekoppeld. Het gemiddelde winterpeil van NAP -0,25 m wijkt af van het huidige peilbesluit waarin als winterstreefpeil (NAP-0,40 m) is genoemd. In de nieuwe situatie blijft NAP -0,40 m de ondergrens waarop in het peilbeheer wordt gestuurd.

Markermeer

Vanwege de hydrologische samenhang is ervoor gekozen om voor het IJsselmeer en het Markermeer hetzelfde streefpeil te hanteren, ook al is het gemiddelde winterpeil van het Markermeer in de huidige praktijk lager (NAP -0,33 m).

De afwatering van het Markermeer verloopt in de winterperiode nagenoeg volledig via het IJsselmeer. In het huidige peilbesluit wordt echter voor beide meren een zelfde winterstreefpeil gehanteerd, terwijl er in de praktijk een peilverschil optreedt. Omdat het nieuwe peilbesluit in principe een hoger winterpeil voor het Markermeer mogelijk maakt, zal dit als zodanig in het MER worden onderzocht op eventuele nadelige gevolgen.

Onderzoek uitbaggeren vaargeulen

Het Nationaal Waterplan geeft als randvoorwaarde voor het voorgenomen peilbesluit dat het huidige gemiddelde winterpeil van het IJsselmeer en de risico's voor waterveiligheid niet veranderen. In het Deltaprogramma IJsselmeergebied (het traject om te komen tot een voorkeursalternatief) is het uitbaggeren van vaargeulen en versterken van dijken niet onderzocht omdat met de invoering van het nieuwe peilbesluit het minimum winterpeil (NAP -0.40 m) niet wijzigt.

Definities

Het is correct dat figuur 6 in de NRD het huidige winterstreefpeil (NAP -0,40 m) weergeeft in plaats van het voorgestelde streefpeil (NAP -0,25 m). Deze figuur zal niet opnieuw worden gebruikt.

In de factsheet is bewust gekozen voor een beschrijving van het streefpeil, zodat het verschil tussen het huidige en voorgenomen streefpeil juist wordt geïnterpreteerd.

Het (ontwerp) peilbesluit zal definities van de diverse peilen bevatten.

4.2.2 *Zomerstreefpeil*

Registratienummers zienswijzen

21 / 23 / 32

Samenvatting zienswijzen

Diverse insprekers doen suggesties voor aanpassingen van het voorgenomen zomerstreefpeil. Waaronder het uitstellen van de voorjaarsopzet tot juni (na het stormseizoen), het IJsselmeer te verdiepen in plaats van het peil te verhogen en het uitstellen van het vervroegd uitzakken tot november (na het watersportseizoen).

Standpunt bevoegd gezag

Het voorgenomen zomerstreefpeil is als zodanig opgenomen in het Nationaal Waterplan en vormt daarmee het bindend kader voor het voorgenomen zomerstreefpeil. Het MER zal ingaan op de effecten voor de watersport.

4.3 Gerelateerde projecten in het IJsselmeergebied

4.3.1 *Pompen in de Afsluitdijk*

Registratienummers zienswijzen

2 / 34 / 41 / 66

Samenvatting zienswijzen

Diverse insprekers vragen zich af wat de relatie is tussen het onder gunstige omstandigheden spuien tot het minimumpeil van NAP -0,40 m en de inzet van pompen op de Afsluitdijk.

Een inspreker doet de suggestie voor hogere spuisluizen in de Afsluitdijk, vanwege de stijgende zeespiegel en het stijgende waterpeil in het IJsselmeer, en vraagt zich daarnaast af hoe dit te verenigen is met het 'brakke' gebied onder de Afsluitdijk.

Een inspreker merkt op dat het beoordelingskader van de waterschappen suggereert dat de eventuele verruiming van de pompcapaciteit onvoldoende is om meer wateroverlast op te vangen.

Standpunt bevoegd gezag

Het operationele peilbeheer is erop gericht om bij een lage waterstand op de Waddenzee zoveel mogelijk water af te voeren via de spuisluizen, tot het minimumpeil van NAP -0,40 m is bereikt. De inzet van de pompen is bedoeld om de hoogte van de pieken in de waterstand op het IJsselmeer niet te laten toenemen, zodat de waterveiligheid en het huidige gemiddelde winterpeil onafhankelijk van de klimaatverandering gehandhaafd blijft.

De dimensionering van de spuisluizen en pompen valt onder het project Afsluitdijk en maakt daardoor geen onderdeel uit van dit project. Deze dimensionering is zodanig dat het huidige gemiddeld winterpeil ook in de toekomst kan worden gehandhaafd.

Het aspect zoutbezwaar onder de Afsluitdijk wordt bij het project Afsluitdijk meegenomen. In algemene zin wordt in het effectenonderzoek voor het nieuwe peilbesluit het aspect 'waterkwaliteit' meegenomen, voor zover dit relevant is.

4.3.2 *Houtribdijk*

Registratienummers zienswijzen

48

Samenvatting zienswijzen

Een inspreker geeft aan dat het onduidelijk is in hoeverre het voorgenomen peilbesluit gevolgen heeft voor de mogelijkheden om de Houtribdijk open te maken. Dit zou in het kader van de MER moeten worden onderzocht.

Standpunt bevoegd gezag

Het voorgenomen peilbesluit heeft geen gevolgen voor de mogelijkheden om de Houtribdijk open te maken. Het IJsselmeer en Markermeer worden nog steeds beschouwd als één samenhangend systeem. Voor beide compartimenten worden daarom in de zomer- en winterperiode dezelfde streefpeilen aangehouden (zie ook 4.2.1.).

De Houtribdijk is een primaire waterkering die wordt versterkt zodat de dijk weer voldoet aan de veiligheidsnormen uit de Waterwet. Het creëren van een opening in de Houtribdijk draagt niet bij aan het verbeteren van de waterveiligheid. Om deze reden is het openmaken van de Houtribdijk geen reëel scenario en wordt dit in het kader van het MER niet verder onderzocht.

4.3.3 *Markermeerdijken*

Registratienummers zienswijzen

23 / 45

Samenvatting zienswijzen

Twee insprekers vragen wat de relatie is van het voorgenomen peilbesluit met de dijkverzwaring Hoorn-Amsterdam en hoe het besluit van de minister in dit kader over eventuele bemaling van het Markermeer (pompen in de Houtribdijk) wordt meegenomen in het MER.

Standpunt bevoegd gezag

Het voorgenomen peilbesluit heeft als randvoorwaarde dat de huidige waterveiligheid niet achteruit mag gaan. Het voorgenomen peilbesluit levert daarom geen extra veiligheidsopgave op voor de dijkversterking. Het hogere winterpeil van het Markermeer zal ten aanzien van het aspect 'waterveiligheid' in het effectenonderzoek worden meegenomen. Inmiddels heeft de Minister van I&M in december 2015 besloten om geen pompen te plaatsen op de Houtribdijk. Deze keuze heeft geen gevolgen voor het onderzoek naar de effecten van het voorgenomen peilbesluit.

4.3.4 *Operationalisering flexibel peilbeheer*

Registratienummers zienswijzen

35 / 48

Samenvatting zienswijzen

Een inspreker verzoekt om de natuurorganisaties te betrekken en hun expertise te benutten bij het uitwerken van de besliscriteria en procedures voor de operationalisering van het flexibel peilbeheer. Deze besliscriteria zouden toetsbaar gemaakt moeten worden bij het vaststellen van het peilbesluit.

Een inspreker vindt dat er ook bij de operationalisering van het flexibel peilbeheer nog voldoende aandacht moet zijn voor de beoordeling van de effecten.

Standpunt bevoegd gezag

Het operationaliseren van het nieuwe peilbesluit is voor Rijkswaterstaat een afzonderlijk project. Het nieuwe peilbesluit biedt hiervoor wel het kader.

4.4 Participatie

Registratienummers zienswijzen

12 / 23 / 34 / 41 / 47

Samenvatting zienswijzen

Diverse insprekers geven aan tot nu toe onvoldoende betrokken te zijn geweest bij het Deltaprogramma en/of de totstandkoming van de NRD voor het nieuwe peilbesluit. Een van de insprekers gaat er vanuit dat dit rechtgezet wordt door naast de formele procedure ook direct overleg te organiseren.

Een inspreker vraagt zich af of de gemeenten langs het IJsselmeer en Markermeer zijn ingelicht over het voorgenomen peilbesluit en de veiligheidsrisico's met hen zijn besproken.

Een inspreker vraagt of in het MER het kader voor de governance kan worden geschetst met daarin de rol van de gebruiksfuncties die horen bij de operationalisering flexibel peilbeheer en het voorzieningenniveau.

Een inspreker mist in het stroomdiagram op pagina 25 het advies van de Commissie m.e.r. en geeft aan dat het onduidelijk is of de betrokken overheden nog apart geraadpleegd worden. Inspreker verwacht nog geraadpleegd te worden over de aard van de te verwachten effecten.

Standpunt bevoegd gezag

Het voorgenomen peilbesluit is het resultaat van een vierjarig gebiedsproces waarbij alle regionale overheden (waaronder gemeenten) in het IJsselmeergebied via het Deltaprogramma IJsselmeergebied betrokken zijn geweest. Hierin is een zorgvuldige afweging gemaakt tussen waterveiligheid, zoetwatervoorziening en gebruiksfuncties in het IJsselmeergebied. Dit gebiedsproces is destijds bewaakt door de Bestuurlijke Kerngroep IJsselmeergebied (BKIJ). Hierin waren ook de gemeenten vertegenwoordigd. Inmiddels is de BKIJ opgegaan in het Bestuurlijk Platform IJsselmeergebied.

Rijkswaterstaat betreft de direct belanghebbenden bij de totstandkoming van het peilbesluit, in ieder geval via de wettelijke procedures. Verder worden belanghebbende overheden betrokken via het bestuurlijk platform IJsselmeergebied.

De suggestie van de inspreker over het kader voor governance wordt overgenomen: het MER bevat een paragraaf waarin de bestuurlijke besluitvorming wordt toegelicht.

Het advies van de Commissie m.e.r. is onderdeel van de procedure (zie hoofdstuk 3 en bijlage C).

4.5 Milieuonderzoek algemeen

4.5.1 Referentiesituatie

Registratienummers zienswijzen

35

Samenvatting zienswijzen

Een inspreker is van mening dat het huidige peilbesluit (met een beperkte bandbreedte) de referentie moet zijn en niet de in de praktijk gemeten waterstanden.

Standpunt bevoegd gezag

De basis van de referentiesituatie in het MER wordt gevormd door de daadwerkelijk opgetreden waterstanden in de periode 1976-2012. Hiervoor is gekozen omdat de waterstanden in de praktijk sterk afwijken van de streefpeilen in het huidige peilbesluit. Door de huidige praktijk als referentie te nemen ontstaat een reëler beeld van de mogelijke effecten dan wanneer uitgegaan wordt van de huidige streefpeilen.”

4.5.2 Klimaatscenario

Registratienummers zienswijzen

34 / 47 / 49

Samenvatting zienswijzen

Een aantal insprekers zet vraagtekens bij het aangenomen klimaatscenario, het G-scenario van het KNMI. Wat dient er met het peilbesluit te gebeuren als het klimaat sneller zou veranderen? Men adviseert om ook extremere klimaatscenario's door te rekenen.

Standpunt bevoegd gezag

Ten aanzien van waterveiligheid is in het Nationaal Waterplan het W/W+-scenario aangehouden. Dit is het strengste klimaatscenario.

Om voorspellingen te doen over zoetwaterbehoefte is (in het kader van de Deltabeslissing Zoetwater) ervoor gekozen om het G-klimaatscenario van het KNMI aan te houden. Met de keuze van dit gemiddelde scenario kiest het Ministerie voor een robuuste aanpak die voorkomt dat er vergaande investeringen worden gedaan waarvoor de noodzaak (bij latere aanpassing van het klimaatscenario) onvoldoende

is aangetoond. Op deze manier worden alleen de 'geen-spijt'-maatregelen uitgevoerd.

4.5.3 *Studiegebied*

Registratienummers zienswijzen

25 / 41 / 42 / 45 / 46 / 66

Samenvatting zienswijzen

Diverse insprekers vragen om de mogelijke effecten van het voorgenomen peilbesluit op de regionale watersystemen explicieter mee te nemen in het MER. Het gaat hierbij onder andere om het achterliggende gebied van de IJssel-Vechtdelta, zoals het Zwarte Meer, Kadoelermeer, Vollenhovermeer, Zwarte Water, Meppelerdiep, Sallandse Weteringen en de Vecht.

Een inspreker vraagt de Natura 2000 gebieden 'Uiterwaarden Zwarte Water en Overijsselse Vecht', 'Rijntakken' en het nog aan te leggen Reevediep mee te nemen in het studiegebied.

Standpunt bevoegd gezag

In het effectonderzoek worden effecten op genoemde regionale watersystemen onderzocht. De resultaten van dit onderzoek en de beoordeling daarvan worden opgenomen in het MER.

In de NRD zijn alleen de Natura 2000-gebieden genoemd die tot het IJsselmeergebied zelf behoren. De inspreker constateert terecht dat het voorgenomen peilbesluit mogelijk ook gevolgen heeft voor de Natura 2000-gebieden in de IJssel-Vechtdelta (incl. Reevediep) en dat deze daarom ook tot het studiegebied van het MER behoren. Rijkswaterstaat past het studiegebied hierop aan.

4.5.4 *Alternatieven*

Registratienummers zienswijzen

44

Samenvatting zienswijzen

De inspreker stelt voor om in het onderzoek alternatieven voor de Veluwerandmeren te betrekken, vanwege het belang van de beschermde vogelsoorten in dit Natura 2000-gebied.

Standpunt bevoegd gezag

Met het vaststellen van het Nationaal Waterplan is ook de voorkeursbeslissing voor het peilbesluit genomen. Onderdeel van de voorkeursbeslissing is dat het peilbeheer voor de Veluwerandmeren niet verandert. Andere alternatieven worden niet meer onderzocht. Mogelijk ontstaan er effecten op de Veluwerandmeren als gevolg van de peilwijzigingen in de andere compartimenten. Deze effecten zijn wel onderwerp van onderzoek.

4.5.5 *Beoordelingskader*

Registratienummers zienswijzen

34 / 35

Samenvatting zienswijzen

Twee insprekers stellen vragen over het beoordelingskader. Het gaat daarbij specifiek om het aspect waterveiligheid, en het apart bijgevoegde beoordelingskader van de waterschappen (bijlage C van de NRD).

In het beoordelingskader, bij het aspect waterveiligheid mist een inspreker de aandacht voor de invloed op het overstromingsrisico van de bestaande buitendijkse gebieden. Ook wordt opgemerkt dat de genoemde criteria niet de totale faalkans beschrijven. De inspreker stelt daarom voor de faalkans van de dijktrajecten te beoordelen.

Een inspreker vraagt zich af of de uitgangspunten in het beoordelingskader van de waterschappen afbreuk doen aan de doelen die met het flexibel peil worden beoogd.

Standpunt bevoegd gezag

Ten aanzien van het aspect waterveiligheid in het beoordelingskader:

- Overstroming van het buitendijkse gebied is in het beoordelingskader opgenomen onder het aspect waterkwantiteit (wateroverlast);
- Het aspect waterveiligheid omvat de criteria (kruin)hoogte en stabiliteit van de dijken. Dit is voldoende dekkend voor het inzichtelijk maken van het effect van het voorgenomen peilbesluit op het optreden van diverse faalmechanismen. Ook de toetsing van dijken in kader van het hoogwaterbeschermingsprogramma is op deze veiligheidsnormen gebaseerd. In het MER wordt aan dit aspect ook aandacht geschonken.

Ten aanzien van het beoordelingskader van de waterschappen (bijlage C van de NRD):

- Dit beoordelingskader is vooral bedoeld om de belangen van de waterschappen inzichtelijk te maken. Het beoordelingskader kan als een goed hulpmiddel worden gezien om de te onderzoeken aspecten inzichtelijk te maken.

4.5.6 *Kennisvragen ROIJ*

Registratienummers zienswijzen

26

Samenvatting zienswijzen

De inspreker vraagt de 13 kennisvragen van het ROIJ in het MER te beantwoorden en/of de te verwachten effecten te onderzoeken.

Standpunt bevoegd gezag

De kennisvragen over het nieuwe peilbesluit hebben vooral betrekking op het effectenonderzoek dat nog moet plaatsvinden. Deze kunnen daarom in dit stadium nog niet worden beantwoord.

4.6 Water en bodem

4.6.1 Waterveiligheid

Registratienummers zienswijzen

2 / 12 / 23 / 47

Samenvatting zienswijzen en standpunt bevoegd gezag

De insprekers stellen voor de volgende mogelijke effecten te onderzoeken:

- Waterveiligheidseffecten in de zomer (en niet alleen in de winter). In augustus 2015 steeg het Ketelmeerpeil door een storm bijna tot het straatniveau van Schokkerhaven;
- Effecten van extreme waterstanden en niet alleen van de gemiddelden.

De insprekers vragen hierbij om rekening te houden met variatie in peilen op verschillende plekken langs de kust.

Diverse insprekers vragen of door het voorgenomen peilbesluit de waterkeringen langs de meren niet meer aan de eisen voldoen en daardoor verhoogd en versterkt moeten worden.

Een inspreker vraagt hoe de veiligheid gegarandeerd wordt bij de vervroegde voorjaarsopzet in maart, in combinatie met opwaaiing, hoge rivierafvoer en er niet gespuid kan worden op de Waddenzee.

Een inspreker vraagt zichtbaar te maken in hoeverre de gebruikte modellen/methoden in staat zijn om de waterstanden (met name de extremen) goed in beeld te brengen.

Standpunt bevoegd gezag

Het bevoegd gezag ziet in dat de benoemde mogelijke effecten op kunnen treden en betreft deze in het milieueffectonderzoek. De resultaten van dit onderzoek en de beoordeling daarvan worden opgenomen in het MER.

Gezien de geringe peilstijgingen is de scope van het effectenonderzoek in eerste instantie globaal. Daar waar vervolgens significante effecten optreden, wordt dieper en meer locatiespecifiek gekeken (zie ook 1.2).

Het nieuwe peilbesluit is niet van invloed op de mate waarin de waterkeringen in het IJsselmeergebied aan de huidige veiligheidseisen voldoen.

- De maximale waterstanden in de winterperiode zijn hiervoor maatgevend. Deze maximale waterstanden veranderen niet met het voorgenomen peilbesluit en de inzet van pompen op de Afsluitdijk.
- Daarnaast zijn de dijkversterkingen die tussen 2007 en heden hebben plaatsgevonden robuuster uitgevoerd, omdat (conform het addendum op de leidraad "Zeedijken en Meerdijken") hierbij al rekening is gehouden met een eventuele stijging van het winterpeil.
- In het NWP is besloten om de huidige (winter)situatie te handhaven. Er verandert niets aan het sturingsprincipe 'spuien als het kan' voor het peilbeheer.

Waterveiligheid is een randvoorwaarde bij de vroege voorjaarsopzet. In paragraaf 4.2.2. van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is aangegeven, dat als een hoge

rivierafvoer of storm wordt voorzien, een afweging wordt gemaakt om het peil niet vroegtijdig te verhogen.

In het uit te voeren effectonderzoek maken we onderscheid naar hoog- en laagfrequent optredende waterstanden. De gevolgen voor hoogfrequente waterstanden worden inzichtelijk gemaakt met behulp van berekeningen op basis van metingen en voor laagfrequente waterstanden, de extremen, worden uitgegaan van modelmatige berekeningen. In het MER wordt de gevolgde werkwijze verantwoord.

4.6.2 *Waterkwantiteit*

Registratienummers zienswijzen

3 / 6 / 12 / 34 / 47 / 49 / 56

Samenvatting zienswijzen

De insprekers stellen voor de volgende mogelijke effecten te onderzoeken:

- De effecten van het voorgenomen peilbesluit op de scheefstand en de kans op wateroverlast in de IJssel-Vechtdelta (bijvoorbeeld Schokkerhaven) en het achterliggende gebied. Ook in de situatie met een gesloten stormvloedkering Ramspol en Kadoelerkeersluis, en in werking zijnde gemalen Smeenge en Stork;
- De effecten als gevolg van de in de praktijk optredende (hoge en lage) waterstanden te gebruiken voor het MER. Specifiek wordt gevraagd naar het plaatselijke effect van golfoploop en scheefstand bij Kornwerderzand en/of Makkum.

Een inspreker is van mening dat het waterpeil in het IJsselmeer niet verhoogd mag worden, vanwege de bodemdaling in Friesland, het feit dat de provincie onder NAP ligt en de toename van de neerslag door klimaatsverandering.

Standpunt bevoegd gezag

Het bevoegd gezag ziet in dat de benoemde mogelijke effecten op kunnen treden en betreft deze in het milieueffectonderzoek. De resultaten van dit onderzoek en de beoordeling daarvan worden opgenomen in het MER.

In het kader van het effectonderzoek wordt het aspect 'waterveiligheid' meegenomen. Het voorgenomen peilregime heeft geen negatieve gevolgen voor de waterveiligheid, omdat bij de totstandkoming van het voornemen het handhaven van de veiligheid altijd een harde randvoorwaarde is geweest. Dit blijkt ook uit de onderzoeken/toetsen die hiervoor zijn uitgevoerd. In principe is er in de zomerperiode binnen de randvoorwaarde van veiligheid een buffervergroting mogelijk tot 50 cm vanaf NAP -0.40 m.

4.7 Natuur

4.7.1 Gebieden en soorten

Registratienummers zienswijzen

21 / 26 / 31 / 47 / 48

Samenvatting zienswijzen:

De insprekers stellen voor de volgende mogelijke effecten te onderzoeken:

- Effecten op de natuur. Het gaat hierbij vooral om het toepassen van de flexibele elementen binnen de bandbreedte, omdat deze een grote ecologische impact kunnen hebben;
- Effecten op de mate van verdroging van moerashabitat en effecten op zoetwatermosselen;
- Effecten op de mate de erosie van buitendijkse natuur langs de Friese kust, en in hoeverre deze wordt versneld door het peilbesluit. Het baart de inspreker zorgen dat "Maatregelen erosie Friese Kust" als potentieel bestempeld worden;
- De vraag hoe oevermorfologie en verschillende peilfluctuaties kunnen leiden tot de voor de natuurdoelen gewenste condities. De natuurorganisaties zijn bereid om aan onderzoek en experimenten bij te dragen;
- Effecten van het vervroegd uitzakken in augustus op de visstand;
- Effecten op de vogels, onder andere de voedselbeschikbaarheid en het overstromen van nesten.

Diverse insprekers betwijfelen de positieve effecten van het voorgenomen peilbesluit op de natuur. Met name de bijdrage van het vervroegd uitzakken aan de rietontwikkeling wordt in twijfel getrokken. Insprekers stellen daarom voor om eerst kleinschalige pilots uit te voeren of andere maatregelen in beeld te brengen.

Een inspreker vraagt of de Natura 2000- en KRW-doelstellingen voor riet nog te realiseren zijn en welke aanvullende, mitigerende of compenserende maatregelen noodzakelijk zijn. Daarbij gaat het ook om de vraag of maatregelen uitwisselbaar zijn met de flexibele elementen.

Standpunt bevoegd gezag:

Het bevoegd gezag ziet in dat de benoemde mogelijke effecten op kunnen treden en betreft deze in het milieueffectonderzoek. De resultaten van dit onderzoek en de beoordeling daarvan worden opgenomen in het MER.

Het effect van het voorgenomen flexibel peilbeheer op rietontwikkeling is onderdeel van het uit te voeren effectonderzoek. Hierbij wordt rekening gehouden met andere ontwikkelingen en te realiseren doelen uit Natura 2000 en de KRW. De resultaten van dit onderzoek en de beoordeling daarvan worden opgenomen in het MER. Onderzoek naar alternatieve maatregelen voor rietontwikkeling vallen buiten de scope van het voorgenomen alternatief. Als er sprake is van negatieve effecten op rietontwikkeling dienen vervolgstappen te worden bepaald.

4.8 Gebruiksfuncties

4.8.1 Recreatie

Registratienummers zienswijzen

1 / 4 / 5 / 7 / 8 / 14 / 15 / 16 / 17 / 18 / 19 / 20 / 21 / 23 / 24 / 26 / 27 / 28 / 30 / 31 / 37 / 39 / 40 / 43 / 47 / 49 / 51 / 53 / 54 / 55 / 57 / 58 / 59 / 60 / 61 / 62 / 63 / 64 / 65

Samenvatting zienswijzen

De insprekers stellen voor de volgende mogelijke effecten te onderzoeken:

- Effecten van het voorgenomen peilbesluit op de recreatievaart waaronder:
 - Doorvaarthoogte bij bruggen (vermindering door de peilopzet in maart);
 - Bevaarbaar oppervlak van de meren (bijvoorbeeld in de Zuidelijke Randmeren);
 - Bereikbaarheid van de jachthavens, jachtwerven en ligplaatsen (bijvoorbeeld de Dode Hond), rekening houdend met de al beperkte vaardiepte door waterplanten (verslechtering bereikbaarheid door het vervroegd uitzakken in augustus.
 - Consequenties van een groter peildynamiek voor de infrastructuur, zoals de betonning, beschoeiing en afmeersteigers.
- Effecten van de voorjaarsopzet in maart. Volgens de insprekers is het reëel om aan te nemen dat in die periode nog een storm kan plaatsvinden, met als gevolg dat buitendijkse recreatie- en bedrijventerreinen (bijvoorbeeld jachtbedrijven en campings) onder water zullen lopen;
- Gevolgen van het vervroegd uitzakken in augustus voor wind- en kitesurfers langs de Friese IJsselmeerkust, vanwege de daar aanwezige zandbanken (zoals bij Workum);
- Effecten op het recreatieve gebruik. Inspreker heeft weinig begrip voor het vroegtijdig laten uitzakken van het peil naar NAP -0,30 m in augustus, omdat deze aanzienlijke negatieve effecten op het recreatieve gebruik heeft, terwijl de noodzaak niet is aangetoond;
- Effecten op vaarmogelijkheden en oeverrecreatie. Inspreker dringt er op aan om dit per gemeente te inventariseren;
- Effecten van het voorgenomen peilbesluit op de stranden. Het gaat hierbij zowel om de relatieve hoogteligging als het wegspoelen van zand;
- Effecten van het voorgenomen peilbesluit op de ontwikkeling van waterplanten in en buiten de vaargeulen;
- Effecten van het voorgenomen peilbesluit op de zwemwaterkwaliteit. Het gaat daarbij vooral om de ontwikkeling van blauwalgen en E. coli bacterie binnen en buiten de zwemlocaties (zoals Strand Nulde, Strand Horst en Nieuw Hulckesteijn).

Een inspreker mist tot nu toe de mogelijke gevolgen van een peilstijging voor het aspect 'recreatie' en is benieuwd naar de resultaten van het MER.

Een inspreker stelt dat de negatieve effecten van het beschikbaar hebben van meer zoet water niet op de recreanten afgewenteld mag worden.

Een inspreker doet een aantal suggesties om te voorkomen dat de Hollandse brug niet meer gepasseerd kan worden door schepen; I) het zomerpeil in het Markermeer niet verhogen, II) het Markermeer pas in tweede instantie inschakelen en III) de middelste boog voorzien van een smalle corridor.

Een inspreker vraagt de landelijk afgesproken classificatie van de vaarwegen (BRTN) in het IJsselmeergebied ook bij een flexibel peilbeheer in stand te houden.

Standpunt bevoegd gezag

Het bevoegd gezag ziet in dat de benoemde mogelijke effecten op kunnen treden en betreft deze in het milieueffectonderzoek. De resultaten van dit onderzoek en de beoordeling daarvan worden opgenomen in het MER.

In de afgelopen jaren hebben verschillende overheden en belanghebbende organisaties intensief samengewerkt aan het Deltaprogramma IJsselmeergebied. Door deze samenwerking is een peilregime ontwikkeld waarin met alle belangen en invalshoeken (waaronder die van de recreatie) rekening is gehouden. Rijkswaterstaat hecht veel waarde aan het voorzetten van deze samenwerking.

Bij de totstandkoming van het voorkeursalternatief is al naar een breed scala aan functies en belangen gekeken, waaronder ook recreatie. Daarbij zijn verschillende mogelijke gevolgen in kaart gebracht zoals erosie van recreatiestrandjes, wateroverlast in het buitendijks gebied en de bereikbaarheid van jachthavens. Het Synthesedocument van het Deltaprogramma IJsselmeergebied bevat hierover informatie. Alle reeds uitgevoerde onderzoeken vormen de basis voor het op te stellen MER en worden waar nodig aangevuld of verdiept.

In kader van het MER wordt onderzocht of het voorgenomen peilregime de doorvaarthoogte van diverse bruggen (waaronder de Hollandse brug) voor de recreatievaart beperkt. Als dit het geval is, worden de vervolgstappen bepaald. De suggesties van de inspreker met betrekking tot de doorvaarthoogte zullen bij significante beperkingen in overweging worden genomen voor zover deze passen binnen het gekozen voorkeursalternatief.

De classificatie van de vaarwegen in Nederland is gebaseerd op CEMT (beroepsvaart), de watersector wordt hiermee gefaciliteerd. Het voorgenomen peilbesluit is niet van invloed op de CEMT classificatie in het IJsselmeergebied.

Het mogelijk effect voor de recreatietoervaart wordt onderzocht in het uit te voeren effectonderzoek. De resultaten van dit onderzoek en de beoordeling daarvan worden opgenomen in het MER.

4.8.2 *Lokale economie*

Registratienummers zienswijzen

5 / 14 / 15 / 16 / 17 / 18 / 19 / 20 / 21 / 22 / 23 / 24 / 26 / 28 / 31 / 37 / 39 / 40 / 49 / 51 / 53 / 54 / 55 / 57 / 58 / 59 / 60 / 61 / 62 / 63 / 64

Samenvatting zienswijzen

Diverse insprekers vragen om de gevolgen van het voorgenomen peilbesluit voor de (lokale) economie te onderzoeken, inclusief de financiële consequenties van direct belanghebbenden. Het gaat met name om de watersportsector, maar ook individuele bedrijven of bewoners. Een van de insprekers doet de suggestie voor het opstellen van een Economische Effect Rapportage (EER).

Diverse insprekers stellen voor om gezamenlijk met Rijkswaterstaat een nulmeting uit te voeren van de fysieke situatie bij de jachthavens, watersportbedrijven en recreatievoorzieningen om schade te kunnen beoordelen. In het verlengde hiervan

vragen een aantal insprekers om mitigerende maatregelen en/of een financiële tegemoetkoming in het geval van schade of inkomstenderving.

Een inspreker geeft aan dat als het waterpeil verhoogd wordt er geen schepen op de werf afgespoten kunnen worden, met als gevolg dat de scheepswerf stil komt te liggen. Dit is een voorbeeld van mogelijke rechtstreekse schade als gevolg van het nieuwe peilbesluit.

Standpunt bevoegd gezag

Bij de voorbereiding van de Deltabeslissing IJsselmeergebied is een kostenbatenanalyse uitgevoerd door het CPB. Mede op basis hiervan is het onderhavige voorkeursalternatief vastgesteld. Het bevoegd gezag ziet echter wel in dat de benoemde mogelijke economische effecten op kunnen treden en betreft deze in het milieueffectonderzoek. De resultaten van dit onderzoek en de beoordeling daarvan worden opgenomen in het MER.

Mogelijk is sprake van effecten bij jachthavens en (watersport)bedrijven. Het is terecht dat insprekers hier op wijzen. Onderzoek hier naar vormt daarom onderdeel van het uit te voeren effectonderzoek. De resultaten van dit onderzoek en de beoordeling daarvan worden opgenomen in het MER.

4.8.3 *Landbouw*

Registratienummers zienswijzen

30 / 34 / 47 / 50

Samenvatting zienswijzen

De insprekers stellen voor de volgende mogelijke effecten te onderzoeken:

- Gevolgen van het peilbesluit en eventuele mitigerende maatregelen voor de landbouw in het Friese kustgebied;
- Effecten van wateroverlast op de landbouw door stijging van het grondwaterpeil (bijvoorbeeld langs de randmeren);
- Effecten op de zoute kwel in de Noordoostpolder, de Wieringermeerpolder en in mindere mate in Friesland. Wat is er bij de waterschappen nodig om een eventuele toename te compenseren?
- Effecten op de mate van verdroging van landbouwgronden.

Een inspreker vraagt of in het MER kan worden aangegeven of de waterinlaten afdoende worden aangepast om bij droogte het extra water in te kunnen nemen. Zijn de waterinlaten in Noord-Holland voldoende gedimensioneerd om het extra water in te laten en de verzilting tegen te gaan?

Standpunt bevoegd gezag

Het bevoegd gezag ziet in dat de benoemde mogelijke effecten op kunnen treden en betreft deze in het milieueffectonderzoek. De resultaten van dit onderzoek en de beoordeling daarvan worden opgenomen in het MER.

Het voorgenomen peilbesluit maakt het mogelijk om met de huidige infrastructuur beter in te kunnen spelen op de zoetwatervraag en extreme omstandigheden. Het gaat primair om het creëren van een zoetwaterbuffer in het IJsselmeergebied zodat voldoende zoet water beschikbaar is in tijden van droogte.

4.8.4 *Wonen*

Registratienummers zienswijzen

10 / 12 / 13 / 14 / 29 / 32 / 33 / 36 / 38 / 41 / 43

Samenvatting zienswijzen

Een inspreker meldt dat Waterschap Zuiderzeeland voor een aantal buitendijkse waterkeringen (waaronder Schokkerhaven) heeft vastgesteld dat het onderhoud en de kosten ervan bij de bewoners ligt. Daarbij is uitgegaan van de huidige situatie. Volgens de inspreker liggen daarom de financiële gevolgen van een verhoging van de streefpeilen op het onderhoud van de keringen bij de veroorzaker. In dit geval Rijkswaterstaat.

Diverse insprekers maken bezwaar tegen het voorgenomen peilbesluit, omdat het kan leiden tot extra wateroverlast en schade aan de woningen en tuinen in het buitendijkse gebied, zoals Parkhaven Lelystad en Schokkerhaven. De insprekers willen dat Rijkswaterstaat afziet van het voornemen, mitigerende maatregelen neemt en/of de waardevermindering van de huizen compenseert.

Een inspreker doet een voorstel om de toegang tot Parkhaven, de jachthavens van Deko Marina en de Watersportvereniging Lelystad te voorzien van een sluisdeur en de buitendijk van Parkhaven te verhogen.

Een inspreker geeft aan dat de binnenstad van Zwolle als buitendijks woongebied dient te worden beschouwd en dat dus de peilverandering van het IJsselmeer hierop van invloed is (incl. Sallandse Weteringen).

Standpunt bevoegd gezag

In dit milieueffectonderzoek wordt ook gekeken naar de effecten van het voorgenomen peilbeheer op de buitendijks gelegen woningen en bedrijven. Het wonen en werken buitendijks betekent een risico op wateroverlast. Bij de beoordeling van effecten wordt rekening gehouden met de beleidsvoornemens, die al geruime tijd gericht zijn op een verhoging van meerpeilen. Op basis van de onderzoeksresultaten worden de eventuele vervolgstappen bepaald.

Bij het onderzoek naar de effecten van het nieuwe Peilbesluit wordt de binnenstad van Zwolle als buitendijks gebied beschouwd. Op basis van de onderzoeksresultaten worden eventuele vervolgstappen bepaald.

4.8.5 *Koel- en proceswater*

Registratienummers zienswijzen

9

Samenvatting zienswijzen

De inspreker adviseert in het MER de effecten van het vervroegd uitzakken in augustus op de watertemperatuur van het Markermeer goed te onderzoeken. Het gaat daarbij om een analyse van de gevolgen voor het koelwatergebruik, groei van blauwalgen en optreden van botulisme.

Standpunt bevoegd gezag

In het effectonderzoek wordt dit aspect nader onderzocht. De resultaten van dit onderzoek en de beoordeling daarvan worden opgenomen in het MER.

4.8.6 *Scheepvaart*

Registratienummers zienswijzen

26

Samenvatting zienswijzen

De inspreker vraagt wat de kosten zijn geweest voor het verlagen van de drempels van de sluis in Workum en welke maatregelen genomen worden om te voorkomen dat deze investering teniet worden gedaan.

De inspreker vraagt wat de kosten zijn om de drempel van de sluis in Makkum te verlagen met tenminste 10 cm en hoe dit wordt gefinancierd.

Standpunt bevoegd gezag

Rijkswaterstaat is niet betrokken geweest bij de voorbereiding en uitvoering van de aanpassingen van de sluis bij Workum en heeft geen inzage in de kosten hiervan. Overigens wordt het huidige minimumpeil (winterpeil) met het voorgenomen peilbesluit niet gewijzigd.

De kosten voor verlaging van de drempel van de sluis in Makkum zijn niet bekend bij Rijkswaterstaat. In eerste instantie vindt onderzoek plaats naar de effecten (incl. sluizen) van het voorgenomen peilbeheer. Op basis van de onderzoeksresultaten worden eventuele vervolgstappen bepaald.

4.9 Ruimtelijke kwaliteit

4.9.1 *Landschap*

Registratienummers zienswijzen

11

Samenvatting zienswijzen

De inspreker vraagt aandacht voor de gevolgen van het voorgenomen peilbesluit op de IJsselmeerdijk tussen Stavoren en Molkwerum, omdat dit stuk zeedijk met strekdammen en strandjes in landschappelijk en historisch opzicht bijzonder is.

Standpunt bevoegd gezag

Het bevoegd gezag ziet in dat de benoemde mogelijke effecten op de ruimtelijke kwaliteit (incl. cultuurhistorische waarden) op kunnen treden en betreft deze in het milieueffectonderzoek. De resultaten van dit onderzoek en de beoordeling daarvan worden opgenomen in het MER.

4.9.2 *Cultuurhistorie*

Registratienummers zienswijzen

2

Samenvatting zienswijzen

De inspreker doet meerdere suggesties voor renovatie, herbouw en exploitatie van klassieke windmolens/gemalen in het hele IJsselmeergebied. Dit ten gunste van de werkgelegenheid, cultuurbehoud en het toerisme. Daarnaast vraagt de inspreker moderne windmolens te verwijderen, vanwege de landschapsvervuiling.

Standpunt bevoegd gezag

Het bevoegd gezag ziet in dat de benoemde mogelijke effecten op kunnen treden en betreft deze in het milieueffectonderzoek. De resultaten van dit onderzoek en de beoordeling daarvan worden opgenomen in het MER.

Het voorgenomen peilbesluit heeft tot doel om de hoogte van het waterpeil van de meren in het IJsselmeergebied juridisch vast te leggen. Renovatie, herbouw en exploitatie van klassieke windmolens/gemalen maken hier geen onderdeel van uit. In het milieueffectonderzoek worden mogelijke effecten als gevolg van het voorgenomen peilbeheer op de aanwezige gebruiksfuncties (zoals windenergie of bemaling) wel onderzocht.

4.10 Duurzaamheid

4.10.1 Energie

Registratienummers zienswijzen

2

Samenvatting zienswijzen

Een inspreker vraagt om meer innovatie in de opslag van zonne-energie in zonnecollectoren en doet de suggestie voor meer zonnecollectoren op daken van huizen en gebouwen, en meer parken met zonnecollectoren.

Standpunt bevoegd gezag

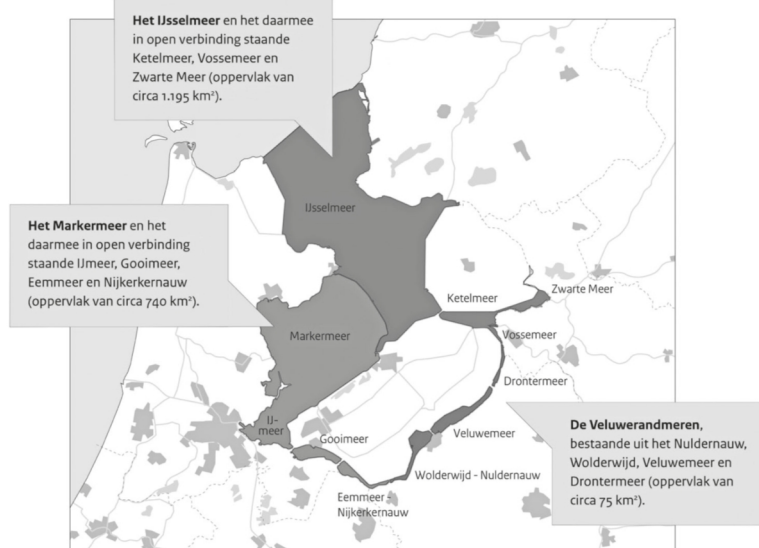
Het voorgenomen peilbesluit heeft tot doel om de hoogte van het waterpeil van de meren in het IJsselmeergebied juridisch vast te leggen. Innovaties op het gebied van opslag en opwekking van zonne-energie maken geen deel uit van het project.

Bijlage A Kennisgeving

Bekendmaking Voornemen nieuw peilbesluit IJsselmeergebied

Rijkswaterstaat neemt maatregelen om de zoetwatervoorraad in het IJsselmeergebied op peil te houden. In plaats van een vast zomerpeil komt er een peil met een bandbreedte waarbinnen het peil mag fluctueren. Om dit mogelijk te maken werkt Rijkswaterstaat aan een nieuw peilbesluit. Rijkswaterstaat geeft hiermee uitvoering aan de Deltabeslissing IJsselmeergebied.

Zoetwaterbuffer

Door klimaatverandering worden de zomers steeds droger. Rijkswaterstaat wil het water in het IJsselmeer en Markermeer dan kunnen vasthouden zodat ook in tijden van droogte voldoende zoet water beschikbaar blijft. Door de spuisluizen in de Afsluitdijk dan minder vaak open te zetten, stroomt er minder water naar de Waddenzee. De waterstanden stijgen en er ontstaat een buffervoorraad zoet water. Hiermee kan Rijkswaterstaat beter inspelen op de weersomstandigheden en de vraag naar zoet water.

Nieuw Peilbesluit

Om dit mogelijk te maken bereidt Rijkswaterstaat een nieuw peilbesluit voor dat het huidige Peilbesluit uit 1992 vervangt. We houden hierbij rekening met de belangen in het gebied en huidige en toekomstige ontwikkelingen. Om het peilbesluit goed te onderbouwen doen we vooraf onderzoek naar de effecten ervan (milieueffectrapportage). Voorafgaand aan dit onderzoek bepalen we hoe uitgebreid en diepgaand het onderzoek moet zijn. Dit is vastgelegd in een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Deze notitie en de zienswijzen hierop vormen de basis voor het milieueffectrapport.

Hoe kunt u reageren?

U kunt van 9 september tot en met 7 oktober 2015 uw mening geven over het voornemen tot het nieuwe peilbesluit voor het IJsselmeergebied. Ook kunt u reageren op de bijbehorende Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Wij stellen het op prijs als u uw zienswijze toelicht met argumenten en aangeeft op welk onderdeel van de documenten uw zienswijze betrekking heeft. U kunt in uw zienswijze bijvoorbeeld ingaan op de volgende vragen:

- Wordt uw belang goed meegenomen in de aanpak van het effectenonderzoek?
- Wilt u suggesties doen?
- Hoe wilt u betrokken worden bij de totstandkoming van het nieuwe peilbesluit?

Digitaal

Dien uw zienswijze op het nieuwe peilbesluit bij voorkeur digitaal in via www.platformparticipatie.nl (bijlage maximaal 10Mb).

Schriftelijk

U kunt uw mening ook op schrift zetten. In dat geval stuurt u uw brief, met vermelding van zienswijze Peilbesluit IJsselmeergebied, naar de directie Participatie, Postbus 30316, 2500 GH Den Haag.

Mondeling

Ten slotte kunt u uw mening mondeling geven. Dit kan door tijdens kantooruren te bellen met de directie Participatie, telefoon 070 456 89 99.

Waar vindt u de documenten?

U kunt de Notitie Reikwijdte en Detailniveau downloaden op www.platformparticipatie.nl/peilbesluitijsselmeergebied.

Ook ligt deze van 9 september tot en met 7 oktober 2015 ter inzage bij:

- Rijkswaterstaat Midden-Nederland, Zuiderwagenplein 2, 8224 AD Lelystad;
- Rijkswaterstaat Midden-Nederland, Griffioenlaan 2, 3526 LA Utrecht;
- Provinciehuis Flevoland, Visarendreef 1, 8232 PH Lelystad;
- Provinciehuis Overijssel, Lutenbergstraat 2, 8012 EE Zwolle;
- Provinciehuis Friesland, Tweebaksmarkt 52, 8911 KZ Leeuwarden;
- Provinciehuis Noord-Holland, Houtplein 33, 2012 DE Haarlem;
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Plesmanweg 1-6, 2597 JG Den Haag.

Informatieavonden

Rijkswaterstaat organiseert drie informatieavonden waar u met projectteamleden in gesprek kunt over het voorgenomen peilbesluit en het bijbehorende effectenonderzoek.

- 14 september 2015, Schouburg het Park, Westerdijk 4, Hoorn;
- 22 september 2015, Beach Hotel de Vigilante, Holle Poarte 10, Makkum;
- 24 september 2015, Museum Nieuw Land, Oostvaardersdijk 113, Lelystad.

U bent van harte welkom tussen 19.00 uur en 21.00 uur.

Wat gebeurt er daarna?

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau vormt tezamen met de zienswijzen de basis voor het onderzoek naar milieueffecten van het nieuwe peilbesluit. Na afloop van de reactie-termijn beoordeelt Rijkswaterstaat alle zienswijzen. In een nota van antwoord staat of en op welke wijze Rijkswaterstaat de zienswijzen in het milieueffectrapport verwerkt.

Meer informatie

Meer informatie over het nieuwe peilbesluit vindt u op www.rws.nl/peilbesluitijsselmeergebied.

Hebt u nog inhoudelijke vragen over het peilbesluit? Bel dan met Rijkswaterstaat, 0800 8002. Voor vragen over de procedure kunt u terecht bij de directie Participatie, telefoon 070 456 89 99.

Bijlage B Insprekers

Nr.	Organisatie	Beantwoording in paragraaf
Overheden		
20	Coöperatie Gastvrije Randmeren	4.8.1 / 4.8.2
24	Gemeente Bunschoten	4.8.1 / 4.8.2
19	Gemeente Huizen	4.8.1 / 4.8.2
46	Gemeente Steenwijkerland	4.5.3
41	Gemeente Zwolle	4.2.1 / 4.3.1 / 4.4 / 4.5.3 / 4.8.4
52	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	4.1.1 / 4.2.1
35	Provincie Flevoland	4.3.4 / 4.5.1 / 4.5.5
47	Provincie Fryslân	4.4 / 4.5.2 / 4.6.1 / 4.6.2 / 4.7.1 / 4.8.1 / 4.8.3
65	VVRE portefeuillehouders overleg Verkeer & Vervoer, Volkshuisvesting & Economie van de Westfrieze gemeenten	4.1.2 / 4.8.1
66	Waterschap Groot Salland	4.1.1 / 4.3.1 / 4.5.3
25	Waterschap Vallei en Veluwe	4.1.1 / 4.2.1 / 4.5.3
42	Waterschap Zuiderzeeland	4.1.1 / 4.2.1 / 4.5.3
45	Wetterskip Fryslan	4.1.1 / 4.2.1 / 4.3.3 / 4.5.3
Maatschappelijke organisaties		
21	ANWB	4.2.2 / 4.7.1 / 4.8.1 / 4.8.2
37	HISWA, mede namens de volgende bedrijven: Compagnieshaven, Jachthaven Andijk, Lelystad Haven, Jachthaven Hulzen, SkIpsMaritiem/Jachthaven Hindeloopen, Workumer Jachthaven, Jachthaven It Soal, Marina Makkum, Marina Mulderzand, Jachthaven De Eemhof, Marina Den Oever	4.8.1 / 4.8.2
48	It Fryske Gea, mede namens Vereniging Natuurmonumenten, Vogelbescherming Nederland, Sportvisserij Nederland en de IJsselmeervereniging.	4.3.2 / 4.3.4 / 4.7.1
34	LTO Noord	4.1.1 / 4.3.1 / 4.4 / 4.5.2 / 4.5.5 / 4.6.2 / 4.8.3
8	Recreatieschap Westfriesland	4.8.1
31	RECRON	4.7.1 / 4.8.1 / 4.8.2
26	Stichting Waterrecreatie IJsselmeer en Randmeren	4.5.6 / 4.7.1 / 4.8.1 / 4.8.2 / 4.8.6

Nr.	Organisatie	Beantwoording in paragraaf
44	Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe en Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, afdeling Noordwest Veluwe	4.5.4
28	Waterrecreatie Nederland	4.8.1 / 4.8.2

Bedrijven / recreatiesector

39	Alle op Marina Muiderzand en Strandbad DUIN gevestigde ondernemers: Marina Muiderzand, Shipshape Jachtservice, Sailcenter, Sailoft, X-Yachts Nederland, Jansma Jacht Almere	4.8.1 / 4.8.2
23	Camping De Eenhoorn	4.2.2 / 4.3.3 / 4.4 / 4.6.1 / 4.8.1 / 4.8.2
27	Camping Schuilenburg / Badpaviljoen Hindeloopen	4.8.1
30	De Appelhoek -Wijdenes	4.8.1 / 4.8.3
18	De Vries Scheepsbouw Makkum B.V.	4.8.1 / 4.8.2
54	Flevo Marina	4.8.1 / 4.8.2
58	Jachthaven Friese Hoek -	4.8.1 / 4.8.2
17	Jachthaven Lelystad Haven	4.8.1 / 4.8.2
15	Jachthaven Marina De Eemhof	4.8.1 / 4.8.2
51	Jachthaven Naarden, mede namens Wehmeyer Yachtbrokers, ShipShape Gooimeer BV, Sheepsdief Watersport, Roei- & Zeilvereniging Naarden, Bootverhuurnaarderbos.nl	4.8.1 / 4.8.2
16	Jachthaven Nieuwboer B.V.	4.8.1 / 4.8.2
59	Jachthaven Strand Horst	4.8.1 / 4.8.2
4	Jachthaven Waterland, Marina Monnickendam, Watersportcentrum De Zeilhoek, Jachthaven Hemmeland, Hakvoort Shipyard en Ondernemingsvereniging Waterland, cluster Maritiem	4.8.1
43	Leisurelands	4.8.1 / 4.8.4
50	Maatschap S. D. Schutte en T.G. Schutte-van der Kolk	4.8.3
61	Marina Makkum	4.8.1 / 4.8.2
55	Marina Stavoren	4.8.1 / 4.8.2
62	Marina Volendam	4.8.1 / 4.8.2
9	NUON	4.8.5
63	Recre0atiecentrum De Holle Poarte	4.8.1 / 4.8.2

Nr.	Organisatie	Beantwoording in paragraaf
53	Sailcentre Makkum	4.8.1 / 4.8.2
22	Scheepswerf Koffeman	4.8.2
57	Stadhavens Medemblik B.V.	4.8.1 / 4.8.2
64	Stichting Jachthaven Hoorn	4.8.1 / 4.8.2
40	V.o.f. Erkemedstrand	4.8.1 / 4.8.2

Omwonenden

12	Kopersvereniging Schokkerhaven	4.2.1 / 4.4 / 4.6.1 / 4.6.2 / 4.8.4
1	Particulier	4.8.1
2	Particulier	4.3.1 / 4.6.1 / 4.9.2 / 4.10.1
3	Particulier	4.6.2
6	Particulier	4.6.2
7	Particulier	4.8.1
10	Particulier	4.8.4
11	Particulier	4.9.1
13	Particulier	4.8.4
14	Particulier	4.8.1 / 4.8.2 / 4.8.4
29	Particulier	4.8.4
32	Particulier	4.2.2 / 4.8.4
36	Particulier	4.8.4
38	Particulier	4.8.4
56	Particulier	4.6.2
60	Particulier	4.8.1 / 4.8.2
49	Stichting Eigenaren Villapark Makkumerstrand / Makkum in Zee	4.5.2 / 4.8.1 / 4.8.2
33	VVE Parkhaven Lelystad	4.8.4
5	VVE Waterpark It Soal	4.8.1 / 4.8.2

Bijlage C Advies Commissie voor de m.e.r.

1. Hoofdpunten van het MER

Rijkswaterstaat heeft het voornemen voor het IJsselmeer een nieuw peilbesluit te nemen. Het huidige vaste zomerstreefpeil wordt vervangen door een streefpeil met meer variatie en een bandbreedte waarbinnen het streefpeil mag fluctueren. Met het nieuwe peilbesluit kan beter dan nu ingespeeld worden op de meteorologische omstandigheden en de behoefte aan zoetwater.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een samenvatting van voorgaande besluiten en prognoses van de toekomstige zoetwatervraag en de mate waarin het voornemen daarin voorziet;
- een uitwerking van een peilverloop in de tijd dat optimaal voor de natuur is;
- de gevolgen voor de natuur (Inclusief Passende beoordeling), waterveiligheid, –kwantiteit en –kwaliteit en gebruiksfuncties;
- de onzekerheden in de gevolgen en hoe daar in besluitvorming mee omgegaan wordt (adaptieve strategie).

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) Peilbesluit IJsselmeergebied, die al veel informatie bevat. Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in de NRD voldoende aan de orde komen.

2. Probleemstelling, doel, beleid en besluiten

2.1 Probleemstelling en doel

Beschrijf in het MER in samenvattende vorm de toekomstige zoetwatervraag versus het beschikbare zoetwater in het IJsselmeer, de variatie/onzekerheden daarin, als ook de mate waarin het voornemen in de toekomstige watervraag voorziet. Presenteer daartoe prognoses voor de seizoensafhankelijke watervraag, piekvragen in tijden van droogte, de waterbalans² en streefpeilen. Maak daarbij duidelijk welke regionale en functiegerichte maatregelen de

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectstukken, voor zover digitaal beschikbaar, vindt u door op www.commissiemer.nl projectnummer 3035 in te vullen in het zoekvak.

² Met de waterbalans ontstaat inzicht in de watervraag in de zomerperiode (inlaat/wateraanvoer per regionaal watersysteem c.q. waterschap ten behoeve van functies, inlaat drinkwatervoorziening en inlaat koel- en proceswater.

toekomstige vraag zullen beïnvloeden.³ Maak voor bovenstaande samenvattende beschrijving/presentatie gebruik van beschikbare informatie, zoals onder andere opgenomen in het Synthesedocument Deltaprogramma IJsselmeergebied (2014) en het Synthesedocument Deelprogramma Zoetwater (2014). Ga uit van al eerder genomen besluiten.

2.2 Beleid en besluiten

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor het peilbesluit en of het voornemen kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij in ieder geval in op:

- recent (rijks-)beleid zoals neergelegd in Deltabeslissingen, het Nationaal Waterplan (NWP), het beheerplan Rijkswateren (BPRW) en (eventueel) de Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer (RAAM) in verband met TBES;
- de Kaderrichtlijn Water (KRW), met specifieke doelstellingen voor de chemische en ecologische waterkwaliteit;
- Natuurbeschermingswet 1998, Natura 2000-beheerplan, Natuur Netwerk Nederland (NNN) en de Flora- en faunawet (Ff-wet);
- bestuurlijke afspraken, waaronder het recent getekende akkoord met de regio's (Deelprogramma Zoetwater) en het beoordelingskader, zoals gehanteerd door de waterschappen (zie bijlage C in de NRD).⁴

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor het peilbesluit. Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de tijdsplanning is.

3. Voornemen en referentie

3.1 Voornemen

In de NRD is aangegeven dat in het MER in beginsel alleen de twee uitersten in het peilverloop worden onderzocht, ofwel het aanhouden van het minimale of maximale peil gedurende de zomerperiode. De Commissie adviseert het MER te gebruiken om input te krijgen voor de milieugerelateerde randvoorwaarden voor het operationeel beheer van het flexibel peil. Onderzoek met name de peilbeheermogelijkheden om, binnen de randvoorwaarden gesteld ten aanzien van waterveiligheid en zoetwatervoorziening, de doelen voor het IJsselmeer vanuit Natura 2000-doelstellingen en KRW mee te koppelen en daardoor dichterbij te brengen.

De Commissie adviseert het temporele aspect (moment en duur van het opzetten en het uitzakken van het waterpeil) bij het onderzoek te betrekken. Schets een vanuit de natuur opti-

³ Betrek daarbij ook de 'regionale waterakkoorden' waarin duidelijk moet worden hoe aan de vraagkant (vooral bij de landbouw en het doorspoelen van polders) winst behaald kan worden.

⁴ Kernboodschap daarbij is dat er geen verandering in aan- en afvoer naar de regio mag plaatsvinden, m.u.v. meer aanvoer in tijden van droogte.

maal peilverloop in de tijd. Ga daarbij uit van een vroege peilopzet, het zo geleidelijk mogelijk laten uitzakken van het peil tot een diepste punt rond half september⁵ en het achterwege blijven van flexibilisering in perioden van droogte⁶. Dit geeft zicht op de totale bandbreedte aan mogelijke milieueffecten.

3.2 Referentie en wijze van beoordelen

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten, waarover reeds is besloten. In paragraaf 4.4.2 van de NRD zijn deze ontwikkelingen aangegeven.

Hanteer daarbij als referentiesituatie ⁷ naast de in de praktijk gemeten waterstanden, ook het gemiddelde waterpeil en de kans op het optreden van extremen (verandering in frequentie).

In de NRD is aangegeven dat de effecten van de alternatieven via een 5-puntsschaal worden beoordeeld ten opzichte de effecten in de referentiesituatie. Gezien de grote natuurlijke variatie in (lokaal) optredende waterpeilen van het IJsselmeer acht de Commissie het goed denkbaar dat deze 5-puntschaal onvoldoende onderscheidend is om (kleine maar relevante) verschillen in effecten tussen alternatieven zichtbaar te maken. Immers, de flexibilisering van het zomerpeil gaat zich geheel afspelen binnen de nu al voorkomende peilfluctuaties. Verschil met de huidige situatie is dat periodes met hoger en lager peil langer kunnen zijn dan nu (door toeval geregeerd) het geval is. De Commissie adviseert daarom na te gaan of een 7-puntschaal nodig is om verschillen in de effecten van alternatieven in de beoordeling tot uiting te laten komen.

-
- ⁵ Het in maart opzetten van het peil belemmert vroeg broedende vogelsoorten zoals Aalscholver om (te) laag te broeden, met een grotere kans op overspoeling van nesten tot gevolg. Door het peil zo geleidelijk mogelijk uit te laten zakken ontstaan slibranden die een verhoging van de biodiversiteit en voedselaanbod voor moerasbroedvogels (Natura 2000-soorten als Roerdomp en Grote Karekiet) betekenen maar te nat en te smal zijn om een ecologische val voor bodembroedende pioniersoorten te veroorzaken. Een laag peil in de nazomer bevordert het uitlopen van jong riet waardoor kwalitatief goed waterriet kan ontstaan. Bovenstaande gaat in tegenstelling tot de groene lijn in figuur 6 van de NRD uit van geleidelijker uitzakken.
- ⁶ Het plotseling opzetten van het waterpeil in mei-juni kan tot overspoeling van vogelnesten leiden. Veel vogelsoorten in oeverzones zijn bodembroeders.
- ⁷ Dit is van belang om te beoordelen of bijvoorbeeld de kans op overspoeling van nesten verandert.

4. Milieueffecten

4.1 Algemeen

Ga gezien de lange tijdhorizon van het voornemen in op de onzekerheden in de effectbeschrijving. Geef aan op welke wijze en wanneer na realisering van het initiatief de daadwerkelijke (negatieve en positieve) effecten op de oevergebonden natuur⁸ gemonitord en geëvalueerd worden en welke maatregelen ‘achter de hand’ beschikbaar zijn als eventueel optredende negatieve effecten groter zouden zijn dan vooraf voorzien (adaptieve strategie). De Commissie geeft in overweging deze ijkmomenten te koppelen aan de (mid-term) reviews vanuit Kaderrichtlijn Water en de Natura 2000-beheerplannen.

4.2 Water

In de NRD is het beoordelingskader voor waterveiligheid, – kwantiteit en –kwaliteit weergegeven. Beschrijf daarnaast in het MER de effecten van het voornemen op de uitvoerbaarheid en effectiviteit van de geprogrammeerde KRW-maatregelen en de mate waarin het realiseren van de KRW-doelen voor de waterlichamen Markermeer en IJsselmeer worden beïnvloed.

4.3 Natuur

In de NRD is aangegeven dat bij de beschrijving van de effecten op flora en fauna voortgebouwd zal worden op de informatie opgenomen in de Passende beoordeling die is opgesteld voor de besluitvorming over het Deltaprogramma. Nu meer gedetailleerde informatie over het voornemen beschikbaar is adviseert de Commissie ten behoeve van een eerste selectie de ingreep-effectrelatie nader te beschrijven en na te gaan welke habitattypen en leefgebieden van soorten beïnvloed kunnen worden. Richt de beschrijving op de meest kritische soorten, perioden en locaties van voorkomen.

Beschrijf in de Passende beoordeling wat het voornemen kan betekenen voor de instandhoudingsdoelstellingen, rekening houdend met actuele (populatie-)trends. Houd daarbij ook rekening met cumulatie en met indirecte effecten via de voedselketen. Besteed ook aandacht aan positieve effecten en (mitigerende) maatregelen. De Commissie verwacht dat vooral effecten kunnen optreden op kwaliteit van rietoevers (herstel waterriet), moerasvogels die langs de oevers of in het riet broeden, Noordse Woelmuis en eventueel pionier broedvogels zoals plevieren. Indien (cumulatief) significante negatieve gevolgen van het voornemen (na mitigatie) niet zijn uit te sluiten dan kan het voornemen alleen doorgang vinden als de ADC-toets wordt doorlopen.

⁸ Gevolgen voor kwaliteit rietoevers (wel of geen verjonging, kwaliteit waterriet), op de bodem en in het riet broedende moerasvogels, Noordse Woelmuis. De waarden bevinden zich vooral langs de oevers van de Friese IJsselmeerkust en langs het Zwarte Meer.

Ga ook in op de gevolgen voor beschermde soorten. Beschrijf voor de relevante soorten de gevolgen voor de regionale staat van instandhouding en breng in beeld in hoeverre verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet overtreden kunnen worden en hoe daarmee wordt omgegaan. Besteed daarbij ook aandacht aan de gevolgen voor nesten en jongen van vogels.

Geef aan met welk peilbeheer en welke maatregelen gedurende de zomer (potentiële) negatieve effecten kunnen worden voorkomen.

Ga ook in op de gevolgen voor natuurontwikkelingsprojecten zoals Marker Wadden, Hoornse Hop en (Life+)herstelprojecten langs het Zwarte Meer. De Commissie adviseert verder om na te gaan of het voornemen ook van invloed kan zijn op de doelen van het Toekomstbestendig Ecologisch Systeem van het Markermeer-IJmeer (TBES) zoals beschreven in de Rijkstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer (RAAM).

5. Overig opmerkingen

Presenteer in het MER heldere definities van huidig en voorgenomen streefpeil en maximale, minimale en gemiddelde waterstanden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: Rijkswaterstaat Midden Nederland

Bevoegd gezag: Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Besluit: Nieuw Peilbesluit IJsselmeer

Categorie Besluit m.e.r.:

project-m.e.r. categorie D49.2 en plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit:

Het vervangen van het huidige vaste zomerstreefpeil door een streefpeil met meer variatie en een bandbreedte waarbinnen het streefpeil mag fluctueren. Hiermee kan beter ingespeeld worden op meteorologische omstandigheden en de behoefte aan zoetwater.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Staatscourant van: 9 september 2015

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 9 september t/m 7 oktober 2015

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 19 mei 2015

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 21 oktober 2015

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

drs. G.B. Dekker

dr. G.P.J. Draaijers, werkgroepsecretaris

ir. J.H.J. van der Gun

ir. W.H.A.M. Keijsers

drs. J.G.M. van Rhijn, voorzitter

ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie heeft de hierna genoemde informatie van het bevoegde gezag ontvangen. Deze informatie vormt het uitgangspunt van haar advies.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies :

- Notitie reikwijdte en detailniveau Peilbesluit IJsselmeergebied, september 2015

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.